

ȘCOALA POPORALĂ

organu pedagogic-didacticu alu reuniunii invetatoriloru rom. gr. cat. din giurulul Gherlei.

Apare odată in săptămână, joia.

Prețul de abonamentu:

Pe 1 anu 3 fl. — 6 cor.

Pe 1/2 anu 1 fl. 50 cr. — 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe anu 10 fr. — 1/2 anu 5 fr.

Articolu nefrancate nu se primescu, manuscrisele nu se retrămitu.

Editoru și proprietariu

COMITETULU CENTR.

Redactoru responsabilu

ILARIU BOROȘ.

Prețul inserțiunilor:

seria garmond, 1 dată 8 cr.

a 2 ori 6 cr., a 3 ori 4 cr.

și de sîa care publicațiune

30 cr. timbru.

Scrisorile sîntu de a se adresa la redacțiune, et abonamentele la comitetulu centralu in Gherla (Szamosújvár).

Cevași înainte de esamenele școlare de veră.

Suntemu in prejma esamenelor școlare. D. D. protopopi sau incredințații loră acusi voru veni la noi, ca in misiunea loră de inspectori școlari districtuali se se convingă despre rezultatulu muncii noastre de unu anu, se ridice vađa, prestigiulu școlii in ochii poporului credinciosu. Se simu gata a-i primi cu cuviința ce se cade. Se-i primimă cu dragoste nu numai pre ei, ci pre toți aceia, cari in zilele acestea voru veni se onoreze școla, se ne insușeșcă școlariu prin prezența loră la esamene. Ca astfelu se vedă, se se convingă cu toți din intuițiunea propriă despre însemnătatea școlii in mijloculu poporului, despre bunăvoința și prevenirea noastră, când ni-se dă prileju spre acesta. A face altcumu n'ar însemna mai puçin decatu a ne da documentu despre sêrăcia noastră intelectuală, despre sêrbedimea inimei gôlc de sêmțeminte mai nobile.

Suntă și între noi dascalii de convingerea cumcă esamenele 'să de prisosu. Ba, chiar dascalii germăni, atatu de iscusiti, de chibzuiti, într'una adunare a loră ținută in anii trecutii la Gotha le-au dechiaratu de stricătoșe, de demoralisătoare. Și, din alu loră punctu de vedere potu avé totu dreptulu. Noi insu nu putemu, nu ni iertatu se mergemu pre-unu ca la-

podu cu ei. Nouă esamenele ni-'sû de lipsă, noi fără de ele zăcem în umbra morții. Sau cum se voru puté convinge părinții inteligenții comunei, în lipsa esamenelor. despre sporiul, ce șcumpele lorû odrasle. cetățenii fitori. și moștenii lorû au făcutu în moravurile bune în cunoșcințele folositore sub decursulû unui anû? Sau de unde voru puté lua notița mai esactă superiorii noștri despre abilitatea, desteritate, zelulû și devoțiunea noastră în instrucțiunea și educățiunea școlară ca dela esamene? Cum vomu puté nutri și susține interesarea poporului față de școlă. dacă din cându în cându baremi odată întru unû anû nu'i vomu da ocaziune sê privescă în viéta internă a școlei? Apoi nu tôte actele mai însemnate din viéta le închiâmû cu câte o sêrbătore, și școlă, care formeză o parte din viéta noastră sê facă escepțiune dela acestû adevêrû și postulatû psihicû a vieții? Nu esamenele trebuescû șterse, ci abusurile cu ele mărginite. Ele numai atunci potû fi demoralizătore dacă fiă docentele, fiă președintele lorû nu-sû la înălțimea chemărei. ce o au. Așa amû sminti noi, ba amû pécățui greu în contra chemărei noastre, dacă amû arangia esamenulû așa. încâtû fiă-care școlariû sê șcie înainta materia din care, și întrebările cu cari va fi esaminațû. Cine ar face așa, ar înșela publiculû. pe școlari și pe sene însuși, ce dacă s'ar descoperi. nu pôte fi destulă rușine în lume, cu care sê sê acopere dinaintea altora. Așa. ar sminti președintele dacă ar postî ca școlarii sê-i răspundă în ordû alfabeicû după catalogû, dacă s'ar amesteca mereu cu întrebări în răspunsulû copiilorû prin ce i-ar aduce în confuziune, dacă din acea. că unulû sau altulû dintre școlari nu i-au șciutû răspunde la întrebare, sau n'au șciutû multe de-a rostulû. ar face deducțiune numai decătû în defavorulû dascalului. uitândû ce ađi de obșce e șciutû. că în școlă poporală nu acea hotăreșce câtû? ce. că cum s'a propusû? prin urmare nu acea câtû și ce șciu pruncii de-a rostulû, ci că acele ce le șciu, precepu-le și potule aplica la viéta practică?

Dar sê le lăsămû acestea. Noi sê ne luă nû chiâmarea

conștientosă, și din esamene se facem nesce sărbători pentru copii. Și cum se va pute acesta? Eă cum o cugetă eu!

Îndată ce vomă lua avisulă autorității școlare competente despre terminulă defptă ală esamenului, ne vomă ruga de domnulă preotă locală să-lă publice și la poporulă credinciosă de pe amvonă. Din parte-ne vomă spune școlariloră, ca pre acea dă fiă-care să-și învite părinții, iar pe primorii bisericeii și a comunei și pre binefăcătorii școlăi i vomă învita noi în persoană. Intru acea vomă interveni, ca chilia școlară, fiindcă de regulă esamenulă trebuie să se țină în ea, să se curățescă frumosă, ca pre dăia defptă a esamenului să fiă provădută cu scaune destule pentru onorații, și prin cele cornuri cu căte ună ramă verde. Pre prunci i vomă instrua ca la esamenă să vină spălați și îmbrăcați în hainele loră de sărbătoare, iară fetițele încătă potă să aducă cu sine și căte ună buchetă de flori din grădinele loră, cară sub decursulă esamenului să se distribuie între oșpeți. Pre masa presidială să se așeze protocolulă prelegeriloră școlare, a materiei propuse, matricula de frecuentare, clasificățiunea școlară, caetele serisoriloră de probă, a concipieriloră stilistice de preste ană, desemnele și lucrurile de mână ale școlariloră.

Esamenulă să se începă și să se termine cu o cântare religioasă potrivită; în esamenă, trecendă dela ună obiectă la altulă să potă cânta din cântările lumesci, ce pruncii le-au învățat în școlă. Președintele designăză bienniulă cu care și obiectulă din care să se facă esamenulă dar esaminarea o face învățatoriulă. Atătă președintele câtă și cei prezenți potă pune întrebări cătră copii, dar dacă acelea n'ar fi corecte, docentele are dătorința ale precisa și corecta. Esamenulă trebuie să fiă icóna viuă a materieloră propuse preste ană, pentru-ce în liniamentele mai mari să se iee totă ce s'a propusă, dar dascalulă înțeleptă e cu luare aminte și la publiculă ascultatoriă, și astfelă materia de esaminată o alege așa, ca acea pentru publică încă să fiă interesantă și instructivă. Să fiă esaminați toți copii, fără cea mai

mică deosebire, dar firește, pruncii părinților prezenți pot fi întrebați din mai multe obiecte. Dacă cutareva pruncu s'ar confunda, docentele se nu se înfierbânteze, nici se-și perdea cumva prezența, cu atât mai puțin se-și permită vre-o observațiune necuviincioasă, ci simpluminte se trecă cu întrebarea la altul. După ce s'a terminat examenul se se cetescă din clasificățiunea școlară purtarea morală și classa generală a pruncilor, accentuându pre cei mai diligenți, distribuindu-le premiile, dacă le avem și lucrurile de mână, ce le-au pregătitu pre examenu. Apoi prin o vorbire scurtă, dar plină de iubire se-i indemnămu a fi iubitori de D-șeu, ascultători de părinți, iară pe cei ce părăsesc școla pentru tot-déuna, ca prin diligența privată se se nesuiescă a progresa în virtute și cunoscințele de lipsă și folositoare. Și cu o cântare-i dimitemū.

Dacă e dreptu că nu celū ce începe bine, ci celū ce termină bine, e vrednicū de laudă: se ne nisuiemū ca esamenele noastre școlare se aiba renume bunū între poporū, iar urmele lorū se rămână până la bătrânețe unse în inima elevilorū noștri.

J. Hodoreanu.

Cum se liă instrucțiunea noastră?

Multe sunt condițiunile unei instituțiuni bune, dintre cari mai esențială este cea, care dictază învățatorului, că așa se-și dirégă instrucțiunea, încătū pruncii cari sunt sub scutulū sēu, după ce au eșitū din băncile școlei, se potă lua folosulū cunoșcințelorū câștigate dela institutori prin aplicarea aceloră în viața de tôte zilele, că numai astfelū va corēspunde înștrucțiunea scopului, ce este precisatū în fruntea școlei populare, că se iēsă dintr'ēnsa de acei bărbați, cari intru tôte vorū se-și susțină cu onóre loculū, ce le compete în familiă, în societatea bisericescă ori cetățenească. Cu alte cuvinte: *instrucțiunea trebuie se fiă pentru viață.*

Ca învățătorul să facă destulă acestei recerințe didactice are să fiă cu băgare de samă la multe giurstări.

Maxima străbunilor noștri a fost: *nu pentru școală, ci pentru viață*. Unu adevăr necontestabil, care între toate împregiurările vieții școlastice trebuie să-l recunoșcem, admitem și urmăm.

Prin urmare să punem mare pondă pe comunicarea acelor cunoștințe, de carl să voru puté folosi pruncii în viața practică. Cu deosebire să-i deprindem a distinge între lucrurile folositoare și nefolositoare stărnindă într'cșii dorul de a să osteni pentru dobândirea a totu ce este bun și folositoru, asemenea să ne nisumă a invioșa acelu sēmțu, care urmându-l voru încungiura totu ce ar fi nefolositoru sau stricățiosu pentru dēnșii. Să nu trecem cu vederea nici acelu casu, când adecă cu privire la unu lucru dubiu voru șci să se orienteze în viața, instruându-i a se îndrepta câte la unu bărbatu desinteresatu pentru vre-unu sfat binevoitoru. Prin o astfelu de procedură vom asigura fiitoriloru cetățeni fericirea și îndestulirea, cea ce este baza unei vieți pacnice.

Omulu ca ființă socială și membru alu societății omenesci are drepturi și dētorințe. Fînd-că și acestea tindu la fericirea omului, învățătorul nu pôte să fiă indiferentă nici față de acestu respectu. Pruncii deja din vērștă fragedă trebuie să cunoscă acea, ce este de prisos, precum și acea, că este o mare greșală a nu face destulă acelei condițiuni, ce este obligătoară ori de lipsă.

Cunoștințele, carl se referescă la modul de lucrare sau activitate ale cetățenului, negreșitu au mare valōre, deci dētorința învățătorului este a instrua pe prunci și la acea, cum voru avé dēnșii a să pune în lucrare ca să obțină unu rezultat de folos, ce și cându au de a face ca să ajungă la acestu rezultat și nu la altul, ce pôte ar duce la dauna ori ruinarea fericirii lor.

Ca instituțiunea să fiă într'adevăr practică învățătorul are să iee în considerațiune relațiunile locali ale învățaceiloru săi. Altă este chemarea unui băiatu, ce să creșce la sate și alta a unuia, ce va avé să trăiescă la oraș; prin urmare prudența învățătorului va pretinde, că dacă dēnsul este aplicat la școlă rurală, să nu trachteze astfelu de lucruri, la carl numai cei din oraș aru puté să iee folos, ci să le întindă cunoștința de acelea, carl între împregiurările locali actuali potu și trebuie să fiă folositoare și ducătoare la

scopu. Asemenea dacă are se conducă o școală urbană, din care nu voru eși agronomi, ci industriași etc. va fi dătoriu să se acomodeze acestor giurstări.

Școlile noastre de comunu suntu mixte, adecă de acelea, în carl se înstruază paralelu bëiași și bëiate. Învețatoriulu trebuie să iee în considerațiune și acesta împregiurare. Condițiunile vieții bëiatului divergăză de cele ale bëietei, de unde urmèză, că învețatoriulu să distingă lucrurile ce cadu în cadrulu de activitate alu bărbaților, de cele ce se efectuesc de muierè și conformându-se acestor relațiuni a bună samă pruncilor nu va tracta despre acea, că d. e. cum este de a se țesè pânza sau în genere despre lucruri muicreșci, ci le va da cunoșcințe de acelea, de carl se voru pute folosi mai târđiu ca cetățeni cu succèu la promovarea intereselor spirituali și materialli nu numai ale sale ci și comune.

Încă una voimă a adaugè. Nue destulu pentru instituțiune, ca acea să fiă practică a se comunica numai cunoșcințele necesare, ci învețatoriulu trebuie — fireșce cu multă ostenelă — să lucre într'acolo ca cele comunicate se devină în posesiunea neperitoriă a școlariului, afară de acea trebuie se-i creeze o prompteă și oreșicare perfecțiune cu privire la aplicarea acestor cunoșcințe pentru vieță practică.

Multe aru fi de a se specifica aici cu respectu la acesta cestiune, însè prudința și bunulu sêmțu alu acelora, căroră este impusă deslegarea unei probleme atâtu de grele, cum este și instrucțiunea poporală, va șci și din aceste puține se găsescă calea, carea conduce la scopulu fixatu alu școlei poporale. Nu pre acea se punem pondu, că cu câte cunoșcințe se săturăm pre prunci, ci pre acea, că cum se le comunicăm acele cunoșcințe, prin carl dênșii voru deveni membri buni, folositori, zelosi și conșciențioși ai societății familiare, bisericreșci și cetățenesci.

Intru ajungerea acestui scopu numai acea instituțiune ne va pute presta ajutoriulu de lipsă, care va fi *practică sau pentru vieță*.

(+).

Psichologiã aplicatã.

(Cea ștudiu asupra individualitãții elevilor.)

Caracterisarea elevului Georgescu Nicolae, din clasa a III. primarã.

(Urmare.)

Într'o casã infectã, de multe ori la unũ locũ cu animalele, nutrindu-se cu o hranã miserabilã, fisiculũ va degenera. Plãpãndulũ și nevinovatulũ pruncũ, încãtușatũ cu oribila fașã, mai rãu decãtũ cei mai teribili tãcãtori de rele — la câmpũ arsũ de sãre, tãrindu-se prin țepi și plãngẽndũ dupã mama lui, care nu-lũ pãte asculta, silitã fiindũ a inãbuși în sinulũ sãu cea mai sublimã, mai sfãntã pornire omenescã, iubirea de mamã! Îlũ vomũ vedẽ pre copilũ mãn-cãndũ fructe necãpte sãu cine șcie ce nesãbuinte și cãdẽndũ în fine istovitũ de plãnsũ, într'unũ somnũ alinãtorũ de chinuri! Acesta este somnulũ naturalũ; adorme elũ însẽ micuțulũ de mai multe ori alt-feliũ: dupã ce a fostũ strinsũ bine în fașã e pusũ într'o trãcã și dãinãitũ (cãci nu-mi vine sã întrebuintezũ dulcele cuvẽntũ «legãnatũ») pãnã ce creieril s'au smãcinatũ destulũ: atunci micuțulũ adorme îmbãtatũ de acẽstã frãmẽntare barbarã! Oh! lãgãnũ, lãgãnũ! multe rele aduci și tu! Se va bolnãvi unũ copilũ de aceștia, haide la baba sã-i descãnte, sã-i dea în gãtũ (ignorãnța i opreșce de a șci cã prin acẽsta copilulũ sã bolnãvesce mai rãu cum bine a arãtatũ într'unũ interesantũ articolũ din «Apãrãtorulũ sãnãtãții» Dr. Apostolcanũ), sã-i dea cine șcie ce medicamentũ bãbescũ, fãcutũ cu mercurũ, sau mai șciu cu cu ce. Într'o așã condițiune socialã, ce va putẽ face o familiã — în specialũ o mamã — ca însãși ignorantã, pentru intelectulũ copilului, ce va putẽ face ea plinã de superstițiunil, pentru intelectulũ copilului, pentru moralulũ lui? Îlũ va spãria cu lupi, urși, șerpi, mama pãduril, sau cu cine șcie ce dihaniil, cșite dintr'o minte bolnãviciã, pentru a-lũ face sã tacã! Copil primescũ, este adevãratũ ore-caril ingrijiril fizice, necesarie conservațiunil lorũ, însẽ aci se mãrginesce totulũ; ei trebuie sã însușescã limba, obiceiurile, superstițiunile, etc. familiei numai prin instinctũ și fãrã cooperațiun-

nea cuiva. Dar să trecem mai departe, căci ne asfixiem. Să nu mai vorbim nici de sărăcimea ori de partea plină de vicii și de virusuri a orașelor, să trecem d'a dreptul la familiile de o condiție superioară — și prin acesta înțelegem mijloace suficiente de subsistență — fie la oraș, fie la țară; aci în general vorbindu creșterea copiilor e bine condusă; menționez însă ca principale defecte: 1) privațiunea copiilor de sânul mamei și alăptarea, ba în multe cazuri am putea dice, creșterea lor de cătră doici — știut fiind că doica nu numai n'are izvorul dătător de fericire, iubirea de mamă, dar n'are în mai toate cazurile nici condițiunile ce-rute de igienă, 2) lăgănul și aci; iar în special, pentru fetele mai mărișore, nenorocitul corsetu. 3) Deprimarea fisicului prin lipsa de muncă și exerciții corporale. 4) Faptul, că părinții nu trăiesc în mijlocul copiilor, ci 'i dau de-o parte 'n plata domnului cu doica sau cu servitoarele. 5) Condamnabila toleranță a aroganței, egoismului și vanității și de multe ori lipsa de sinceritate și de sentimente nobile ca compătimirea etc.

Deși din cele discuse reese influința ce familiile de diverse condiții sociale au asupra individualității și asupra educațiunei; totuși, pentru-ca lucrul să fie pus mai bine în relief, mă cred obligat a arăta în liniamente generale influința unei familii ideale, unei familii, în care toate sentimentele nobile sunt neprihănite unei familii; în fine așa cum o dorim noi. — Într'o asemenea familie părinții ar fi deplin sănătoși și oameni luminați, așa că legea eredității n'ar interveni decât în bine; în special mama ar fi crescută așa, ca să potă fi adevărată mamă, să știă ce 'i trebec pentru economia casei, să știă mai vârtos cum să-și crească copii, în scurtă să fie rațională pregătită și să-și cunoască bine menirea vieții sale. Într'o asemenea familie, încă din momentul concepțiunii s'ar avé în vedere, cu deosebită stricteță, cerințele igienice, la naștere d'asemenea, iar creșterea d'aci înainte ar fi încredințată emina-mente mamei; aci nu s'ar pomeni de fașă, lăgănu ori doică, mamei nu i-ar fi greu să delătore singură murdăria, iar copilul ar crește dezvoltându-se liber și învățându-se de mic a se face folositor prin executarea unor mici lucrări, cu care va îndemăna pe părinții săi și se va destoinici pe sine. Într'o asemenea familie prin raportul dintre mamă și copil să pună în sufletul acestuia, primii

germenii ai răbdării, primii gemenii ai supunerii; iar mai departe prin aceasta, întâia presupunere confusă a ideii de *datoriă* și de *drept*. Supunerea și dragostea, încrederea și recunoștința, toate intrunite deșteptă în copilul întâia zăre a cunoștinței; rolul mamei nu s'a sfârșit înse, ea mai are a desvolta încă sentimentul religios. Toate aceste sentimente laolaltă au fost simplul rezultat al simțămintelor instructive dintre mamă și copil, dar abia i-au încolțit în sufletul aceste sentimente și pre dată motivele care le-au determinat pierz, adecă: el nu mai are nevoie de mama sa și lumea ce-l înconjoară par' că îi ar striga: «acum tu ești al meu.» Iată momentul când încep să se arate întâiele linii mari ale dezvoltării *personalității*. O atare basă pusă în formarea individualității este de sigur bună; și nu mai rămâne decât să școlă și educațiunea ulterioară să continue în aceeași salutară direcțiune opera începută. Iată familia ideală cu binefăcătorea sa influență asupra individualității și caracterului, asupra educațiunei!

Fia ca toate familiile să caute a se apropia cât mai mult de acest tip ideal! Pân' atunci înse rămâne constată, că în starea de aji, familia puțin influențează în bine și mai mult în rău asupra progeneriturilor asupra acelor, care vor forma generațiunile viitoare și în care omenirea — mai ales cea nenorocită — cind dreptată a pune cele mai mari speranțe.

(Va urma.)

Câteva cuvinte despre Scarlatina.

Scarlatina este o bolă epidemică și contagioasă (care se poate transmite delă un om la altul) foarte gravă, care se arată mai mult primăvera și toamna. În limba germană se numește *Scharlachfeber*. Scarlatina se mai numește în unii termeni și cochină sau rujă, care derivă din cuvântul grecesc *Kouminada*. Ea atinge pre om la toate etățile. Cu deosebire înse mai mult la copil.

Scarlatina se caracterizează printr'o febrință continuă cu erupțiune pe piele de pete largi roșii închise și cu simptome de anghină difterică.

Scarlatina atacă pre toți, cu deosebire mai multă pre copii, ce suntu de o constituțiune debilă (slabă), care suntu in miserii, lipsiți de cele necesarie bunului traiu.

Bolnavul este apucatū de fiorī de frigū prin totū corpulū, apoi febrințelă, care une-orī este forte mare, insoțită la unii copii cu aiurélă și răsărituri din somnū se roșește fruntea și urechile, are grêtă și cu icniture de vērșaturī, eșirea afară este subțire ca și cum ar avē diarciă; bătăile pulsului suntu forte mari și forte neregulate. Are durere forte mare de capū și in gătū are 'sete mare, limba este roșă și umedă, respirațiunea este forte neregulată ca și pulsulū, când desă, când lină; urina (udulū) este de o colōre roșietică cu unū mirosū greu și forte fierbinte; bolnavul are mare tragere la somnū. Aceste simptome duréză câte o zi sau douē, după care apoi bolnavul are dureri mari in gătū. In acestū timpū alū bolei se arată pete roșietice închise pe față, care este puținū umflată; asemenea pete se află pre gătū, pre pieptū, pre pantece și pre membre. Aceste pete mai mari sau mai mici, suntu une-orī isolate, alte orī insē se unescū intre ele, făcēndū ca totă pielea se fiă colorată ca și cum ar fi vāpsită. In gătū se observă pre lângă inflamațiunea gâlcilorū, nișce puncte sau mai bine dīsū nișce pete albiciose ca și la angina difterică. Gătulū este umflatū și pre din lăuntru și pre din afară.

Durerea de gătū este mare chiar dela inceputū, cerulū gurci și murele suntu roșii și imflante, inghițirea este cu durere; ecestă bolă la copii pōte fi periculōsă.

Acestū periodū duréză douē sau trei zile in care timpū bolnavul are mare febrințelă continuă și neliniște in totū corpulū. Apoi petele începū a dispārē de pre corpū, imflătura gătului sē micșoréză precumū și gâlcele pre din lăuntru și pielea începe a i se despoia preste totū corpulū, in mici bucăți ca tēritele. Bolnavul sē recorește din febrințelă, începe a avē poftă de mănecare și este intratū in convalescență (Veđi «Despre Convalescență» Igiēna Poporală de Dr. Elefterescu, Caransebeșū 1892.)

Scarlatina ține dela șapte până la optă zile și se termină adeseori bine. Ea se ivește numai odată în viața omului. Câte odată vine în cursul sau la sfârșitul bolii, o inflamațiune a plămânelor sau a bronchelor și mai de multeori o meningită (inflamațiunea învelişurilor creierilor.)

Starea gravă a unui copil la începutul scarlatinei, se cunoște după aceea că copilul scârșnește din dinți. În fine scarlatina poate fi gravă, nu numai la începutul și în cursul ei, ci și spre sfârșitul ei, căci dacă bolnavul nu este păzit, rețește foarte lesne la rinichi și i se umflă picioarele și totu corpul sau se umflă ghindurile dela gât și din alte părți ale corpului făcându-le să coci.

Tratamentul. Cea dintâi indicațiune în tratamentul scarlatinei este de a feri câtu se poate de multu pe bolnavu de răceală. Bolnavul să va pune într'o cameră separată spre a se isola de copiii sănătoși, și se va îngriji ca temperatura camerei să fiă în totdeauna caldă de 18° până la 20 grade Reaumur, pentru totu timpul atâtu alu bolii câtu și alu convalescenței, adică în totulu 45 zile. Trebuie ca oricine se cunoșcă bine că răceala la scarlatină este singura cauză a complicațiilor celoru mai grave și adeseori mortale, care se manifestă prin umflătura picioarelor și a închiăturilor, inflamația organelor interne, etc.

Bolnavul va fi pus într'unu patu curat, se va îmbrăca cu o flanelă de lână bună, va ave o îngrijire serioasă.

Ca tratamentul constă mai multu în îngrijirile igienice, în timpul câtu țene febra (frigur) se voru da ca alimente numai substanțe liquide, mai târziu când febra a scădut se poate da o hrană mai bună spre a nutri mai bine pe bolnavu pentru ca să nu-l slăbescă prea multu boala. I se va da unu ceaiu de flori de teiu sau de sambucus (socu), sau de nalbă (malva) și micșonele de pădure. Asemenea chiar dela începutul bolii se va administra bolnavului unu purgativu (medicamente cari produc ușire afară) ca oleiul de recină 30 grame într'unu păhăruțu cu puțină zamă de lămâia sau zamă de carne. Oleiul de recină fiindu foarte greșos de luat, se poate altera gustul lui celu rău prin prepararea la farmacia (spitea, apotecă) a următoarei formule:

Oleiul recini . . . . . 25 grame
Siropu reum și achool de vinu din fâ-care câte 15 grame
Oleiu de mentha una picătură.

A se amesteca bine într'o sticlă și a se be odată.

Dacă însă această preparațiune va costa parale multe; atunci se poate lua în locul oleiului de recină, pilule purgative; pentru omeni în etate se voru lua 3 pilule, iară pentru copii voru lua 2 pilule; aceste pilule suntu foarte bune și foarte ieftine.

Se va fricționa bolnavulū preste totū corpulū cu oțetū aromaticū, cu rumū sau cu spirtū rafinatū bunū amestecatū cu sare.

Se va da bolnavelūi chiminā sau antipirinā asociate la unū locū și împărțite în două prafuri din care va lua unulū dimineața și unulū sēra, pentru omeni mari; iar pentru copii se voru da după indicațiunile din tabloulū aci specificatū:

La copii dela 1 anū până la 2 ani se voru da 10 cgrame,

„ „ „ 2 ani „ „ 10 „ „ „ 15 „ până la 40 cgrame
 „ „ „ 10 „ „ „ 15 „ „ „ 30 „ „ „ 60 „

Cătū pentru administrarea chiminei sau antipirinei la copil mai micū de 1 anū a se vedē la capitolulū «Despre friguri» Igiene Pop. de Dr. Elefterescu.

Pentru durerea de gātū sē sē voru pune împrejurulū gātului felii de slăninā prăjite; iar pre dinăuntru se va insufla aburulū dela o fiertură de flōre de socū (sambucus), cu nițelū oțetū, de trei, patru ori pre ȃi, în timpū de unū pātrariū de oră; iar dacā inflamațiunea se întinde după urechī, atunci pune în pericolū vieța bolnavulū, pentru acesta sē prescrie a se obloji inflamațiunea cu unū cataplasmlū de tērițe de grāu fierte cu oțetū tare de patru ori pe ȃi cāldicelū.

Asemenea sē va da din urmātorilū medicamentū cāte o cēscā dimineața și una sēra:

Smochine (caricae) mari 30 de grame; liquiriā (rādăcinā dulce 30 grame; Borago (limba boului), frunze de potvalū (tussilago), flori de mușețelū (chamonila) din fiā-care cāte 25 de grame; papaverū (macū roșu) 9 grame; tōte acestea sē sē fiarbā în 450 de grame de apă, pre urmă sē voru strecura și sē va bé după cum spuseiu mai susū.

Asemenea sē va pute întrebuița cu bunū succesū urmātorilū medicamentū, care asemenea sē pute prepara la farmaciā (șpițeriā apotecā):

Apā de cinamomum (scorțișōre) 90 grame; prafū de borax;

crocus sativus (șofranu) din fiă-care câte 3 grame; siropu de caryophilu aromatici (cuișore) 25 grame; licorū anodisū 9 grame, apă 150 grame, după cari se voru adăuga 15 grame siropu de cinamom (cuișore); care bine amestecate într'o sticlă astupată bine se va lua câte o lingură de masă la fiă-care oră.

Asemenea se voru lua și următoarele prafuri:

Flor sulf. (flōre de puciosă) magnesia albă și zaharū din fiă-care câte 6 grame. Pulvere de ipechacuana, și pulvere de digitală din fiă-care câte 15 centigrame amestecate bine se va împărți în 12 paquete egale, din care se va lua câte unu prafu la fiă-care trei ore.

În tratamentulū scarlatinei pre lângă regula generală expusă spre a asigura cursulū regulatū alū bōlei, sē voru mai avē în vedere regulele igienice, căci fără de aceste ori ce medicamentū fiă elū câtū de bunū dacă regulele igienice nu suntū bine păzite totū nu va ajuta la nimica.

În ori ce casū înse este bine ca chiarū dela începutulū bōlei sē se cheme unū medicū spre a aplica tratamentulū cu precauțiune; căci scarlatina este una din maladiile cele mai grave.

Într'unū numărū viitorū vomū vorbi ceva despre primele îngrijiri, ce sē potū da celorū raniți.*

Dr. Elefterescu.

Din statistica instrucțiunei publice în patria noastră.

(Urmare.)

Capū IV. reporteză despre institutele preparandiale.

În acestū cap. în p. 1 vorbindū în generalū despre institutele preparandiali arată recerințele lorū, între cari e și scōla de pracsă, care prelângă organizarea ei amēsurată art. de leg. XXXVIII din 1868 numai așa va corespunde, dacă va funcțiuna sub controla directorului preparandialū, pentrucă altcumū ușorū se pōte tēmpla ca sē-i fiă dubiosă directiva pedagogică.

* Ve vomū da locū cu plăcere. — *Redacțiunta.*

În an. 1890/1 au existat 71 de preparandii, toate în cea mai mare parte de sene stătătoare afară de cele 5 augustane din părțile ardelenne, cari sub numirea de seminaru teologică-pedagogică s'au abatut de la scopul preparandială.

În p. 2 se sortează preparandiile după caracteru, fiindu preparandii.

a) de stată	25	pentru elevi	18	pentru eleve	7
b) rom. cat.	24	"	"	14	"
c) gr. cat.	4	numai pentru elevi			
d) gr. or.	4	pentru elevi	3	mestecate (în Zombor)	1
e) ev. ref.	3	"	"		
f) august.	10	"	"		
g) israelit.	1	în Budapesta.			

Punctu 3 se ocupă cu numărul elevilor preparandiali punându la începutul anului, la înscriere

pentru sexul bărbătescu	3117
" femeiescu	1418
la o altă	4535, înse
au închiatū anulū numai	4142

parasindū institutele 393, din acestia 15,780/100 cadu pre elevii înscriși la preparandiele de stată și numai 50/100 pre cele confesiunali. Acestu scădămentu se atribuie împrejurării că în an. 1890/1 în proporțiune s'au potutū împărțēși în ajutorce de la statū.

Trecândū apoi reportulū la numărul celorl ajutoarați după caracteru și după confesiunea institutelor arētă cumcā la cele:

a) 18 prep. de stată din 1239 elevi au fostū ajutați cu 73.987 fl. 935 elevi adeca 75 %
b) 7 p. de stată pent. f. * 691 eleve * * ajutate * 62.693 fl. 356 eleve * 51 *
c) 14 prep. rom. cat. * 805 elevi * * ajutați * 20.941 * 350 elevi * 43 *
d) 10 p. rom. cat. p. f. * 640 eleve * * ajutate * 24.950 * 131 eleve * 20 *
e) 4 prep. gr. cat. * 278 elevi * * ajutați * 8.358 * 226 elevi * 81 *
f) 4 * gr. or. * 264 * * * * * 11.428 * 158 * * 59 *
g) 3 * ref. * 242 * * * * * 5.101 * 176 * * 72 *
h) 10 * august. * 250 * * * * * 7.871 * 161 * * 64 *
i) 1 * israelit. * 126 * * * * * 2.419 * 78 * * 61 *

Așă dară din 4.535 * * * * * 237.748 * 2571 * * 56%

(Vă urma.)

Bibliografia.

A ieșit de sub tipariu: *Navigațiunea pe Olă și importanța ei pentru România* de Dr. Carolu Wolff directoru alu cassei de economii din Sibiu.

În tipografia și fonderia de litere Toma Basilescu a apărut: *Raportul d-lui George Ioan Lăkovari secretariu generalu alu societății geografice române câtră adunarea generală din 13 (25) Martiu 1893.*

Diverse.

Spre atențiune pentru vizitatori școlari. Multu regretatulu pedagogu germanu Dr. L. Kellner, intru-una din operele sale din urmă sfătuesce pentru vizitatori școlari următoarele regule: 1. Dacă pășesci în școlă uită totu, ce-ai auzitū seu esperiatū despre învățatoriū rēu s'au bunu. Nu le ie tōte obiective, ca și cândū acela ce-ți stă înainte în școlă, ți-ar fi străinū de totulū. 2. Fii răbdatoriū și blāndū, și dacă ai pricinā spre neindestulire, nu o arāta acēsta nici cândū înainte școlarilorū. 3. Întrēbā, esaminēzā desvōltā propunerile, dar lasā sē vorbescā și învățatoriulū, ca nu cumva sē-ți formezi judecatā unilateralā despre elū; decālū negligi de totulū, lū umilești, vorū observa acēsta și școlari. 4. Cērcā bine chilia școlară, dulapurile școlare ș. c. l. dar cērcā și chilia de locuitū a învățatoriului. Acēsta și bibliotecā lui ți vorū spune de ce spiritū e stāpānitū. 5. În judecatā ta, ce-ți formezi despre școlā și învățatoriū, nu uita a luā în combināțiune impregurările și rēporturile externe, între cari sē aflā școlā. 6. Fii prevēdatoriū în laudā, dar mai vērtusū în defaimare, însă îndemnā mai multū și stērnescē sēmțēmēntulū valōrei propriē. 7. Înainte de tōte te nēsuesce a influința asupra autoritāții procsime a școlēi, acēsta adese-orī pōte mai multū de cātū tu, și are influința mai mare. Și aci invēțā, îndemnā, insufleșcesce, dar în tōte sē premergi tu cu esemplulū celū bunū.

Numărul școlilor medii din țară. În Ungaria se află de totuși 183 de școli medii (gimnasii, școli reale și comerciale), în care frecventază cursurile 50.000 de școlari.

249 milioane de epistole s'au expedat în anul trecut pe poștele reg. ung. din patriă, ce e un atestat clar despre lățirea artei scriso-cetitului în popor. Înainte numai, scriso-cetitul e un mijloc puternic al culturai omenești!

Populațiunea școlilor superioare din patriă în anul curent se vede din datele următoare: la universitatea din Budapesta, sunt înscrși 3580 de ascultători, dintre cari 1905 ascultă la cursurile de drept 883 la cele de medicină, 349 la filosofă și 85 la teologia; la cursurile de știință tehnică sunt 808 ascultători, dintre cari 431 la ingineria, 248 la mașinăria, 82 la arhitectură, 25 la chimia. — Universitatea din Clujă numără 575 de ascultători, dintre cari partea cea mai mare 270 ascultă drepturi. Dintre cele 10 academii de drept, mai împoporată e cea evang. reformată din Dobrișin cu 161 ascultători, apoi cea reg. din Pojon cu 121 și cea reg. din Oradea mare și evang. aug. din Eperješ cu câte 88 de ascultători.

Ce deosebire frapantă! Academia de știință din Erfort publică concursu de 500 marce asupra tesci «Ce se poate face în privința lățirii unei culturi fundate și practice între poporul de rând», iar ministeriul din Sacsonia promite 3000 marce pentru cel mai bun op «Despre îngrășarea porcilor».

Posta redacțiunei.

M. O. D. Vas. Pușcariu protopop. D-văstre, ca v.-presidentu onorariu al reuniunii noastre și de asta dată — trimișându-ne un număr frumos de prenumerații — a-ți manifestat un viu interes față de prosperarea acestei reuniuni. Abuna sună sunteți vrednici de locu demnitară ce-lă ocupați în fruntea reuniunii. În cătu pentru căldurosa gratulațiune. — de care primisem încă din multe părți — referitori la întreprinderea noastră, vă trimitem și pre acesta cale cea mai respectuoasă mulțămintă.

Dlul Laur. S. in M. Pentru numărul de față a întârziat, — în cel mai de aproape cu totă plăcerea. Salutare.